

Zangworkshop: stemscholing vanuit antroposofisch perspectief. Eric van Grootel

Vrijdagavond 27 maart 19.30-22.00 uur
Ontmoetingscentrum Enkidoe, Oudewand 13, Zutphen

De school van de stemonthulling. In samenwerking met Rudolf Steiner ontwikkelde operazangeres Valborg Svärdström-Werbeck een zangtechniek op geesteswetenschappelijke basis, die regelmatig 'Werbeck zingen' wordt genoemd. Ze gebruikte zelf de woorden stemonthulling en stembevrijding: het losmaken van de stem uit de lagen die haar inklemmen. Zoals je een ui afpelt.

Wat betekent dit bijna honderd jaar later, anno 2020,
nu er veel meer bekend is over het functioneren de zangstem?

Wat is het unieke van deze benadering?

- ademstroom ten opzichte van klankvorming; het klank-ademkanaal.
- de driegeleding van het menselijke organisme
- de menselijke wezensdelen: fysiek, etherisch, astraal en 'ik'
- de subtiele gebaren van klanken in je energiesysteem
- fenomenologische scholing van het waarnemingsvermogen

Eric van Grootel werkt zo'n dertig jaar met deze vraagstukken als docent zang, spraak, presentatie en toegepast bewustzijn, als uitvoerend stemkunstenaar, koordirigent, theaterregisseur, auteur; met individuele studenten, koren, theatergroepen en aan instituten, in vele landen.

Dankzij zijn conservatoriumopleiding in de zangkunst is hij getraind in gevestigde stemmethodieken. Ook studeerde hij bij vrijwel alle Europese 'Werbeck' specialisten, waaronder Nelly van der Spek en Jürgen Schriefer; bij Arnold Dorhout Mees voor de therapeutische variant. Bovendien verdiepte hij zich in 'sjamanistisch stemwerk' en 'Shakespearian Voice for the Stage', en deed hij de opleiding 'Estil Voice Technique', waarin de inzichten van de moderne stemwetenschap verwerkt zijn.

Kosten. 20 Euro contant ter plekke.

Deelname. Verdieping en kennismaking.

Opgave. Graag van te voren reserveren bij ericvangrootel@gmail.com